

Styret i Klp Bedriftspensjon AS
Postboks 400 Sentrum
0103 OSLO

VÅR REFERANSE

19/1380

DERES REFERANSE

UNNTATT OFFENTLIGHET

Offl. § 13 1. ledd, jf. fvl. § 13 1.
ledd nr. 2

DATO

25.02.2020

Tilsynsrapport

Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn i KLP Bedriftspensjon AS (heretter KLP Bedriftspensjon) 20. og 21. juni 2019. Tilsynet hadde som formål å gjennomgå foretakets system for styring og kontroll samt risikonivå og kapitalisering.

Til grunn for tilsynsrapporten ligger Finanstilsynets foreløpige rapport av 2. oktober 2019 og styrets kommentarer til rapporten i brev av 4. desember 2019.

Finanstilsynet har følgende merknader etter det stedlige tilsynet:

1 FORHOLD KNYTTET TIL RISIKONIVÅ OG KAPITALISERING

Finanstilsynet konstaterte i sin foreløpige rapport at KLP Bedriftspensjon ved utgangen av andre kvartal 2019 hadde den laveste solvenskapitaldekningen uten overgangsregler av de norske livsforsikringsforetakene. Finanstilsynet påpekte at solvenskapitaldekningen var falt ytterligere i tredje kvartal og vurderte foretakets finansielle stilling som svak. Finanstilsynet viste også til usikkerhet knyttet til foretakets beregning av de tekniske avsetningene og solvenskapitalkravet. Finanstilsynet ba om styrets vurdering av foretakets finansielle stilling og informasjon om eventuelle planlagte og gjennomførte tiltak.

KLP Bedriftspensjon ble tilført 100 millioner kroner i ny kapital i fjerde kvartal 2019. Styret viser i sitt svar til foretakets ORSA-rapport for 2019 mottatt 24. november 2019. Finanstilsynet merker seg at styret i ORSA-rapporten vurderer at kapital situasjonen fortsatt er sårbar når en hensyntar risiko for negativ utvikling i rentenivå, omdanning til fripoliser og kostnader.

Finanstilsynet bemerket i sin rapport etter stedlig tilsyn i 2011, at KLP Bedriftspensjon hadde et ikke ubetydelig administrasjonsunderskudd. Finanstilsynet påpekte at det er vesentlig for foretakets soliditet på sikt at de årlige vederlagene etter pristarriffene gir foretaket tilstrekkelig inntjening. Det fremkom av styrets svar at styret var innforstått med behovet for å øke de beregningsmessige omkostningene dersom foretaket ikke kunne vise til positiv kostnadsutvikling fremover. Det var på dette tidspunktet forventet at foretaket ville ha resultatmessig balanse i 2014/2015.

FINANSTILSYNET

Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

Telefon 22 93 98 00

post@finansstilsynet.no
www.finanstilsynet.no

Saksbehandler

Runar Elvsborg
Dir. tlf 22 93 99 03

Finanstilsynet konstaterer at KLP Bedriftspensjon siden oppstart i 2006 aldri har oppnådd overskudd. Foretaket har løpende hatt betydelige underskudd i administrasjonsresultatet, særlig knyttet til produkter med investeringsvalg. Finanstilsynet ba i sin foreløpige rapport styret vurdere om foretakets forretningsstrategi/forretningsmodell er bærekraftig.

Finanstilsynet forventer at styret sørger for at KLP Bedriftspensjon oppnår et balansert administrasjonsresultat framover.

2 FORHOLD KNYTTET TIL STYRING OG KONTROLL

2.1 Overordnet styring og kontroll

2.1.1 Strategi og overordnede retningslinjer

Strategi for risikostyring

Forsikringsforetak skal etablere en klart definert risikostyringsstrategi som er konsistent med foretakets forretningsstrategi, jf. artikkel 259 i forordning (EU) 2015/35 jf. solvens II-forskriften § 53. Strategien skal minst dekke formål og hovedprinsipper, vedtatte rammer for risikotoleranse og fordeling av ansvar for alle relevante aktiviteter. Foretaket skal ha retningslinjer som sikrer gjennomføring av risikostrategien. Retningslinjene skal blant annet definere og kategorisere vesentlige risikoer, etablere rammer for risikotoleranse innen hver risikokategori og fastsette hvordan foretaket skal styre den enkelte risiko. Foretaket skal ha rapporteringsprosedyrer som sikrer at informasjon om vesentlige risikoer blir aktivt overvåket og analysert. Styret og ledelsen skal ta hensyn til informasjonen i sine beslutningsprosesser.

Helhetlig risikostyring

Finanstilsynet viste i sin foreløpige rapport til KLP Bedriftspensjons "Strategi for samlet risikostyring 2019". I strategien defineres risiko som sannsynligheten for tap av egenkapital gjennom året. Styrets samlede risikovilje er for 2019 fastsatt til 98 prosent sannsynlighet for at markedsrisiko, forsikringsrisiko og operasjonell risiko samlet ikke medfører tap av egenkapital utover et gitt beløp. Det var uklart for Finanstilsynet hvordan etterlevelse av risikomålene løpende overvåkes og tilbakerapporteres til styret. Finanstilsynet kunne blant annet ikke se at risikomålene var inkludert i risikostyringsfunksjonens kvartalsvise risikorapport. I strategidokumentet er det ingen klar kobling mot foretakets etablerte kapitalmål basert på regulatoriske krav (se punktet nedenfor). Finanstilsynet vurderer at Solvens II gir et godt grunnlag for å vurdere KLP Bedriftspensjons finansielle stilling og for å styre sentrale risikoer, herunder renterisiko knyttet til

foretakets forpliktelser som ikke reflekteres i risiko knyttet til tap av egenkapital. Finanstilsynet stilte i sin foreløpige rapport spørsmål om KLP Bedriftspensjon har etablert et tilstrekkelig helhetlig og konsistent rammeverk for risikostyring.

Det følger av styrets svar at grunnen til at risikomålene ikke har vært inkludert i risikostyringsfunksjonens kvartalsvise rapport er at strategien ble vedtatt første gang i 2019. Finanstilsynet registrerer at selve strategidokumentet er nytt, men vil bemerke at risikomålene synes å ha vært etablert for flere år siden. Finanstilsynet tar imidlertid til etterretning at styret vil påse at risikomålene blir en del av den fremtidige kvartalsrapporteringen.

Styret redegjør i sitt svar for foretakets system for risikostyring, herunder oppfølging av markedsrisiko, forsikringsrisiko og operasjonell risiko. Det fremgår at det gjøres fullstendige beregninger av risikomålene årlig og at den samlede risikoen gjennomgås og vurderes gjennom ORSA. Finanstilsynet vil bemerke at i mottatt ORSA-rapport for 2019 er ikke ovennevnte risikomål berørt, kun regulatoriske krav. Dersom ovennevnte risikomål er sentrale i fastsettelse av styrets samlede risikovilje og i styringen av foretakets samlede risiko, vil Finanstilsynet forvente at risikomålene berøres i vurderingen av foretakets samlede kapitalbehov. Finanstilsynet stiller fortsatt spørsmål ved om KLP Bedriftspensjon har etablert et tilstrekkelig helhetlig og konsistent rammeverk for risikostyring.

Nærmere om foretakets kapitalmål

Finanstilsynet skrev i sin foreløpige rapport at det følger av foretakets kapitalplan for 2018 at en solvenskapitaldekning med overgangsregler over 150 prosent vurderes som tilfredsstillende (grønn sone) og at foretaket ved nivåer under 120 prosent vil be om kapitalinnskudd fra morforetaket. Solvenskapitaldekningen uten overgangsregler ble ikke berørt utover at foretaket ved nivåer over 170 prosent vil vurdere utbytte.

Finanstilsynet har i tidligere tilbakemelding på foretakets ORSA påpekt at det bør etableres mål for solvenskapitaldekning uten overgangsregler. Solvenskapitaldekningen med overgangsregler sier lite om foretakets faktiske finansielle stilling og er dermed lite egnet som styringssignal for gjennomføring av nødvendige tiltak. Finanstilsynet vil blant annet påpeke at det på kort og mellomlang sikt er lite sannsynlig at foretakets solvenskapitaldekning med overgangsregler vil falle under 120 prosent og dermed utløse en forventning om kapitalinnskudd fra morforetaket.

Styret skriver i sitt svar at det vurderer kombinasjonen av et mål om en solvenskapitaldekning på over 100 prosent uten overgangsregler, "trafikklys" basert på solvenskapitaldekningen med overgangsregler, kvartalsvis rapportering, ORSA og årlig kapitalplan som tilstrekkelig for å vurdere foretakets kapitalbehov. Styret fremfører at tiltak når solvenskapitaldekningen uten overgangsregler kommer under 100 prosent, er presisert i kapitalplanen som ble vedtatt høsten 2019, samt i retningslinje for kapitalstyring.

Finanstilsynet er av den oppfatning at KLP Bedriftspensjons kapitalmål / "trafikklys" bør baseres på solvenskapitaldekningen uten overgangsregler og at tiltak bør gjennomføres før solvenskapitalkravet uten overgangsregler er brutt. Finanstilsynet registrerer at styret vurderer kapitaltilskudd fra KLP som eneste realistiske tiltak for å styrke solvenskapitaldekningen, men vil bemerke at styret bør etablere et rammeverk som gir styringssignaler for når tiltaket bør vurderes gjennomført.

Generelt om konsernretningslinjer

Styrende dokumenter i et konsern som fastsetter rammer eller prinsipper for hvordan virksomheten skal drives, må vedtas som egne styrende dokumenter i relevante datterforetak. Styret og ledelsen i datterforetaket har et selvstendig ansvar for å vurdere om retningslinjene må tilpasses virksomheten i foretaket. Finanstilsynet legger til grunn at sentrale retningslinjer i KLP-konsernet er vedtatt som styrende dokumenter også i KLP Bedriftspensjon og at de ved behov tilpasses foretakets virksomhet, herunder størrelse og kompleksitet. Finanstilsynet ba i sin foreløpige rapport styret redegjøre nærmere for prinsippene som legges til grunn når konsernretningslinjer vurderes og vedtas, herunder hvordan en sikrer at retningslinjene i tilstrekkelig grad er tilpasset KLP Bedriftspensjons virksomhet.

Finanstilsynet tar til etterretning at styret vurderer at dette i stor grad ivaretas på en god måte. Finanstilsynet merker seg at styret er bevisst på at enkelte retningslinjer bør tilpasses ytterligere og at styret vil ha fokus på dette ved revisjon av retningslinjene i tiden som kommer.

2.1.2 Organisering og ansvarsforhold

Funksjonell organisering - beslutningsprosesser

Finanstilsynet legger til grunn at KLP Bedriftspensjon må være organisatorisk integrert i KLP-konsernet på en slik måte at det ikke er risiko for at det blir fattet beslutninger som ikke er i KLP Bedriftspensjons interesser. Vesentlige forhold som berører foretakets virksomhet, må formelt og reelt vurderes og besluttes av KLP Bedriftspensjons styre og ledelse.

Finanstilsynet ba i sin foreløpige rapport styret generelt redegjøre for beslutningsprosessene innen konsernet / livdivisjonen og hvordan KLP Bedriftspensjons uavhengighet ivaretas. Finanstilsynet ba styret særskilt redegjøre for beslutningsprosesser knyttet til kjernesystemet for innskuddspensjon, hvor det fremgår av styreprotokollen at styret var kritisk til prosessen i konsernet knyttet til en oppgradering av dette systemet. Finanstilsynet ba styret redegjøre for hvordan interessekonflikter håndteres.

Styret påpeker i sitt svar at styret, som samlet organ med eksterne styremedlemmer, kun har overordnet innsikt i beslutningsprosesser som ligger utenfor foretaket, men at styrets oppfatning er at KLP Bedriftspensjons uavhengighet i stor grad ivaretas. Styret fremhever at beslutninger i livdivisjonen, som i konsernets funksjonelle organisering inkluderer virksomheten i KLP Bedriftspensjon, i liten grad påvirker KLP Bedriftspensjons uavhengighet, men at foretaket kan bli påvirket av livdivisjonens beslutninger i form av prioritet. Finanstilsynet merker seg at dette jevnlig adresseres av styret.

Finanstilsynet tar styrets redegjørelse om beslutningsprosessen knyttet til oppgradering av kjernesystemet for innskuddspensjon til etterretning. Finanstilsynet registrerer at oppgraderingen, etter styrets kritikk, ble løftet opp som et prosjekt på konsernivå og at styret etter dette er holdt løpende orientert om prosjektet og prosessen. Finanstilsynet legger til grunn at vesentlige forhold som berører foretakets virksomhet formelt og reelt vurderes og besluttes av KLP Bedriftspensjons styre og ledelse.

Organisering av virksomheten – utkontraktering mv.

Finanstilsynet viser til at foretaket har et selvstendig ansvar for å følge opp utkontraktert virksomhet og at styret og ledelsen allerede før en beslutning om utkontraktering tas, må sikre at organisasjonen besitter tilstrekkelig kompetanse og ressurser til på selvstendig grunnlag legge rammene for (utarbeide avtale og relevante styrende dokumenter/retningslinjer) og å kunne vurdere leveransen etter utkontrakteringsavtalen.

KLP Bedriftspensjon har, i tillegg til daglig leder, ni ansatte med oppgaver knyttet til salg og rådgivning. All annen virksomhet er utkontraktert til morforetaket, søsterforetak eller konserneksterne leverandører. Daglig leder (og styret) er dermed i realiteten alene ansvarlig for den løpende oppfølgingen av den utkontrakterte virksomheten.

Finanstilsynet stilte i sin foreløpige rapport spørsmål om organiseringen av virksomheten er forsvarlig – om daglig leder alene kan sikre tilstrekkelig oppfølging av den utkontrakterte virksomheten. Finanstilsynet fremhevet samtidig nøkkelpersonrisikoen og påpekte på generelt grunnlag at andrelinjefunksjonene ikke kan ivareta førstelinjens ansvar for oppfølging av den utkontrakterte virksomheten.

Det følger av styrets svar at styret har avveid fordeler og ulemper knyttet til dagens organisering, men at styret på nytt vil vurdere om organiseringen av foretaket bør endres. Finanstilsynet merker seg at styret mener dagens organisering har vært hensiktsmessig for å sikre utnyttelse av stordriftsfordeler, men at styret samtidig ser, gitt foretakets kompleksitet og utfordringer, at tiden kan være moden for å styrke organisasjonen i KLP Bedriftspensjon med blant annet administrative ressurser. Finanstilsynet merker seg at styret regelmessig vil vurdere om organiseringen er hensiktsmessig i forbindelse med den årlige behandlingen av foretakets forretningsplan. Finanstilsynet legger til grunn at styret og ledelse sikrer at KLP Bedriftspensjon har tilstrekkelig kompetanse og ressurser til på selvstendig grunnlag å legge rammene for og følge opp utkontraktert virksomhet.

Styret

Interessekonflikter

Finanstilsynet påpekte i sin foreløpige rapport at styrets leder er leder for konsernets livdivisjon og dermed ansvarlig i morforetaket for utøvelsen av sentrale oppgaver som er utkontraktert fra KLP Bedriftspensjon til morforetaket. Livdivisjonen er leverandør av kjernefunksjonene knyttet til aktuar og produkt, kundesenter, avtaleadministrasjon og drift, og beregning og utbetaling av pensjon. Videre er IT-området utkontraktert til KLP samtidig som et styremedlem er knyttet til morforetakets IT-organisasjon. Finanstilsynet viste til styrets ansvar for tilsyn med virksomheten, herunder oppfølging av utkontraktert virksomhet, og stilte spørsmål om styresammensetningen kan innebære uheldige interessekonflikter.

Det følger av styrets svar at styret opplever at interessekonfliktene mellom KLP og KLP Bedriftspensjon er små og få. Styret mener at kombinasjonen av konserninterne og eksterne styrerepresentanter sikrer nødvendig samhandling mellom KLP og datterforetaket, samtidig som uavhengigheten i forhold til KLP ivaretas i oppfølgingen og videreutviklingen av foretaket. Finanstilsynet legger til grunn at styret jevnlig vurderer om styrets sammensetning sikrer tilstrekkelig uavhengig oppfølging av den utkontrakterte virksomheten.

Styret og ledelsens involvering i beregning av tekniske avsetninger mv. for solvensformål

Finanstilsynet er av den oppfatning at styret og ledelsen på overordnet nivå må ta stilling til foretakets beregning av tekniske avsetninger, herunder sentrale forutsetninger for beregningene. Ut fra den mottatte dokumentasjonen kunne Finanstilsynet ikke se at styret i KLP Bedriftspensjon har hatt en slik rolle. Finanstilsynet registrerte imidlertid at det følger av mandatet for foretakets risikostyringskomite, som det fremgår er rådgivende for daglig leder, at denne komitéen minst årlig skal behandle sentrale forutsetninger og parametere i foretakets ALM-modell.

Det følger av styrets svar at det har bedt administrasjonen utarbeide en oversikt over sentrale forutsetninger, antagelser og parametere som ligger til grunn for beregningene av de forsikrings-tekniske avsetningene og kapitalkravene. Det fremgår at listen fremover skal oppdateres og gjennomgås årlig i risikostyringskomiteen for KLP Bedriftspensjon. Styret har bedt om at denne informasjonen i fremtiden blir presentert for styret slik at innholdet kan behandles, og metoder/modeller og sentrale forutsetninger kan drøftes. Finanstilsynet tar for øvrig til etterretning at styret har bedt administrasjonen om gjennomgang av Solvens II for oppdatering og opplæring av nye styremedlemmer.

Kontrollfunksjoner i andrelinjen

Det følger av finansforetaksloven § 13-5 andre ledd at forsikringsforetak skal ha uavhengige kontrollfunksjoner med ansvar for internrevisjon, risikostyring, etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift og uavhengige kontrollfunksjoner med ansvar for aktuarfaglige oppgaver (aktuarfunksjon). Bestemmelsen gjennomfører kravene om kontrollfunksjoner i Solvens II. Det følger av artikkel 268 (1) i forordning (EU) 2015/35, at foretaket skal innlemme funksjonene og de tilknyttede rapporteringslinjene i organisasjonsstrukturen på en slik måte at den enkelte funksjon ikke er utsatt for innflytelse som kan påvirke dens evne til å utføre oppgavene på en objektiv, rimelig og uavhengig måte. Hver funksjon skal være underlagt styrets overordnede ansvar og rapportere til styret.

Etter Finanstilsynets oppfatning bør kontrollfunksjonene (andrelinjefunksjonene) rendyrkes for å sikre tilstrekkelig uavhengighet fra utøvende funksjoner (førstelinjefunksjoner). Finanstilsynet mener at leder av den enkelte kontrollfunksjon organisatorisk bør være direkte underlagt daglig leder, men Finanstilsynet har akseptert at aktuarfunksjonen og risikostyringsfunksjonen integreres i samme organisatoriske enhet så lenge dette ikke innebærer interessekonflikter. Lederen av den enkelte funksjon bør uansett organisering ha fullmakt og plikt til å rapportere direkte til daglig leder og styret. Daglig leder bør være ansvarlig for instruksjer/funksjonsbeskrivelser og disse bør vedtas av styret.

Aktuarfunksjonen

Aktuarfunksjonen har etter regelverket ansvar for gjennomføringen av den uavhengige valideringen av de forsikringstekniske avsetningene. Aktuarfunksjonen skal videre uttale seg om foretakets strategi/retningslinjer for forsikringstegning og gjenforsikring. Dersom aktuarfunksjonen gis ansvar for oppgaver eller aktiviteter som ikke følger av regelverket, skal mulige interessekonflikter vurderes og tiltak iverksettes.

KLP Bedriftspensjons risikostyrings- og aktuarfunksjon er utkontraktert til KLP. Aktuarfunksjonen i KLP er integrert i risikostyringsfunksjonen. Enheten har også ansvar for "1. linje driftsoppgaver" som beregning av de tekniske avsetningene og kapitalkravene samt for modellutvikling.

Finanstilsynet har i merknadene etter stedlig tilsyn i KLP lagt til grunn at interessekonflikter som kan oppstå knyttet til aktuarfunksjonens ansvar for validering av de tekniske avsetningene, kartlegges og at det etableres tiltak for å håndtere eventuelle interessekonflikter, og at KLP jevnlig gjør en vurdering av om organiseringen / gjennomførte tiltak sikrer tilstrekkelig uavhengig validering av beregningen av tekniske avsetninger.

KLP Bedriftspensjons risikostyringsfunksjon og aktuarfunksjon utøves av samme person. Vedkommende er også ansvarlig for beregningen av de tekniske avsetningene og kapitalkravet. Finanstilsynet stilte derfor spørsmål om organiseringen sikrer uavhengig validering av de forsikringstekniske avsetningene.

Finanstilsynet tolker styrets svar slik at det har vurdert at det ikke er interessekonflikter mellom risikostyringsfunksjonen som utfører selve beregningene, og aktuarfunksjonen som validerer beregningene, da funksjonene ikke har incentiver til å påvirke forutsetningene eller utfallet av beregningene. Finanstilsynet vil bemerke at regelverket skal sikre at flere personer/fagmiljøer vurderer/utfordrer beregningene. Finanstilsynet gjentar at aktuarfunksjonen har ansvar for gjennomføringen av den uavhengige valideringen av de forsikringstekniske avsetningene.

Dersom én og samme person er tillagt ansvaret for både den utøvende og kontrollerende oppgaven, må dette være etablert som to klart separate prosesser som er godt dokumentert. Imidlertid vil Finanstilsynet uansett foretakenes størrelse og kompleksitet stille spørsmål ved om en slik praksis (at samme person er ansvarlig for den utøvende og kontrollerende oppgaven) er tilfredsstillende. Finanstilsynet merker seg at styret vil behandle problemstillingen som en del av totalvurderingen av organiseringen av foretaket. Finanstilsynet legger til grunn at styret sikrer uavhengig validering av de forsikringstekniske avsetningene.

2.1.3 Måling av risiko

Egenvurdering av risiko og solvens (ORSA)

I sin foreløpige rapport baserte Finanstilsynet sine kommentarer på foretakets ORSA for 2018, da ORSA-rapporten for 2019 ble mottatt 24. november 2019. I ORSA for 2018 registrerte Finanstilsynet at det ikke gjøres en samlet vurdering av kapitalbehovet basert på foretakets egne vurderinger. Finanstilsynet kan heller ikke se at dette er gjennomført i ORSA for 2019. I 2018 ble det ikke vurdert alternative scenarioer til foretakets fremskrivninger utover virkningen av økte kostnader. Finanstilsynet tar til etterretning at foretaket i ORSA for 2019 har gjennomført mer omfattende scenarioanalyser.

Finanstilsynet påpekte i sin foreløpige rapport at det er god praksis å koble vurderinger i ORSA mot kapitalplanen og vurdert kapitalbehov i stedet for å ha separate prosesser, at ORSA bør vurdere/konkludere solvenskapitalmålet blant annet basert på kvantifiserte vurderinger av avvik mellom foretakets risikoprofil og forutsetningene bak beregningen av solvenskapitalkravet, at foretaket bør utvide sine vurderinger av risikoer som ikke er omfattet av standardmodellen. Finanstilsynet stilte videre spørsmål om ORSA i større grad bør kobles mot hvordan foretaket definerer sin risikoappetitt, jf. også dette brevets avsnitt om "Helhetlig risikostyring".

Styret viser i sitt svar til ORSA for 2019 og at de samme scenarioanalysene er lagt til grunn i ORSA og i foretakets kapitalplan. Finanstilsynet tar til etterretning at det er konsistente forutsetninger i beregningene i ORSA og for kapitalplanen, men vil påpeke at det fremstår som separate prosesser,

jf. blant annet at kapitalplanen og foretakets kapitalmål i liten grad er berørt i foretakets ORSA-rapport.

Finanstilsynet vil på generelt grunnlag påpeke at foretakets egenvurdering av risiko og solvens (ORSA) minst skal vurdere samlet kapitalbehov, vurdere løpende etterlevelse av solvenskapitalkravet og krav til tekniske avsetninger og vurdere om foretakets risikoprofil i tilstrekkelig grad fanges opp av solvenskapitalkravet. Rapporten til tilsynsmyndigheten skal minst dekke kravene i artikkel 306 i forordning (EU) 2015/35, jf. solvens II-forskriften § 53. Finanstilsynet forventer at foretakets kapital- og beredskapsplan og kapitalmål berøres i rapporten.

2.1.4 Overvåking

Overvåking av risiko

KLP Bedriftspensjon hadde betydelige feil i sin Solvens II-rapportering for 2016. Finanstilsynet la i oppfølgingen av dette til grunn at alle nødvendige tiltak ble gjennomført for å sikre tilfredsstillende kvalitet på foretakets beregning av tekniske avsetninger og kapitalkrav, herunder at foretaket vurderte ressursene til og organiseringen av kontrollfunksjonene, og tok senere foretakets redegjørelse for tiltak til etterretning. Finanstilsynet ba i sin foreløpige rapport styret redegjøre for foretakets risiko-overvåking, herunder mellom rapporteringstidspunktene.

Finanstilsynet registrerer at det er kvartalsvis risikorapportering til styret og risikostyringskomiteen og at risikostyringsfunksjonen etter feilen i 2016 innførte månedlig forenklet solvenskapitalberegning. Finanstilsynet tar til etterretning at behovet for ekstraordinære beregninger vurderes løpende mot markedsbevegelser ved lav solvenskapitaldekning.

2.2 Kapitalforvaltningsområdet

2.2.1 Strategi og overordnede retningslinjer

Kapitalforvaltningsstrategi

Finanstilsynet registrerer at foretakets kapitalforvaltningsstrategi til dels har en beskrivende form (beskriver dagens praksis) og påpeker på generelt grunnlag at styret i strategien bør gi klare føringer for hvordan administrasjonen skal utøve kapitalforvaltningen.

Forvaltning i tråd med kundenes interesser

Styret bør i kapitalforvaltningsstrategien sikre at foretakets investeringer oppfyller forsvarlighetsprinsippet og at kundeporteføljer forvaltes i tråd med kundenes interesser. Finanstilsynet kan ikke se at foretaket i sine mål for forvaltningen av kollektivporteføljen eksplisitt berører kundenes interesser. Finanstilsynet vil på generelt grunnlag påpeke at foretakene bør være spesielt oppmerksomme på å ivareta kundenes interesser for produkter hvor det ikke eksisterer et flyttemarked.

Styret skriver i sitt svar at det antar at Finanstilsynet med dette mener at det tas for liten risiko i forvaltningen av porteføljen av fripoliser og aktive ordninger. Finanstilsynet vil påpeke at Finanstilsynet ikke har gitt uttrykk for en vurdering av risikonivået i foretakets kapitalforvaltning, men at en forventer at styret i det etablerte rammeverket sikrer at det gjøres eksplisitte vurderinger av at kundenes interesser ivaretas på en god måte. Finanstilsynet tar til etterretning at styret har bedt administrasjonen særlig vurdere strategidokumentet gitt hensyn til kundenes interesser og markedssituasjonen.

Tillatte investeringsaktiviteter og rammestruktur mv. – kollektiv- og selskapsporteføljen

Av strategidokumentet bør det klart fremgå hvilke investeringsaktiviteter som er tillatt. Den etablerte rammestrukturen bør sikre at alle vesentlige risikoer er styrt.

Finanstilsynet kommenterte i sin foreløpige rapport at styret i strategien ikke har fastsatt hvilke referanseindekser som skal ligge til grunn for forvaltningen. Det følger av styrets svar at administrasjonen fastsetter de spesifikke referanseindeksene for de ulike porteføljene, men at styret i kapitalforvaltningsstrategien har etablert hovedprinsipper for investeringsuniverset og for diversifisering. Finanstilsynet vil bemerke at styret bør legge klare føringer for administrasjonens utøvelse av kapitalforvaltningen og vil påpeke at referanseindeksene er sentrale for å avgrense risiko og for oppfølging av forvalters resultater.

Finanstilsynet registrerte at daglig leder innenfor aktivaklassen aksjer kan beslutte investeringer i spesialfond uten at det er gitt ytterligere føringer. Denne fullmakten er ikke benyttet. Finanstilsynet er av den oppfatning at styret bør trekke tilbake ubenyttede rammer/fullmakter som ikke har et uttalt sikringsformål, for å sikre at det til enhver tid er konsistens mellom etablerte retningslinjer og faktisk forvaltningspraksis. Det følger av styrets svar at styret anser det formålstjenlig for administrasjonen å ha en viss fleksibilitet, innenfor rammer gitt av styret. I dette konkrete tilfellet har styret gitt administrasjonen en svært begrenset fullmakt for investeringer i spesialfond, men som ikke er benyttet. Finanstilsynet tar til etterretning at styret vil trekke tilbake fullmakten om slike investeringer likevel ikke vil være aktuelle.

Investeringsvalgporteføljen

Styret bør sikre at investeringsprofiler og investeringsuniverset for investeringsvalgprodukter velges i kundenes beste interesse. Finanstilsynet registrerer at foretaket i strategidokumentet kun beskriver eksisterende profiler. Finanstilsynet kan ikke se at styret i strategidokumentet fastsetter klare prinsipper/kriterier og prosesser for valg av profiler og fond. Finanstilsynet viser særlig til at foretaket har lansert et nytt produkt med et noe større fondsunivers.

Styret skriver i sitt svar at det har definert overordnede retningslinjer for innskuddspensjon i kapitalforvaltningsstrategien, herunder kostnadseffektive profiler, veldiversifiserte porteføljer og valgmuligheter for kunder. Finanstilsynet registrerer imidlertid at styret fremfører at dette kunne vært uttrykt tydeligere og at det vil gjøres i strategien for 2020. Finanstilsynet legger til grunn at styret definerer klare prinsipper/kriterier og prosesser for valg av profiler og fond.

2.3 Forsikringsområdet

2.3.1 Strategi og overordnede retningslinjer mv.

Prosedyrer for godkjenning av nye produkter mv.

Det bør foreligge godkjennelsesprosedyrer for nye produkter/produktområder.

Finanstilsynet viste i sin foreløpige rapport til EIOPAs "*Preparatory Guidelines on product oversight and governance arrangements by insurance undertakings and insurance distributors.*" Finanstilsynet vurderte at det var uklart hvordan kundenes interesser eksplisitt ivaretas i KLP Bedriftspensjons etablerte godkjennelsesprosess.

Finanstilsynet tar til etterretning at styret har bedt administrasjonen innarbeide hvordan kundenes interesser eksplisitt skal ivaretas i godkjennelsesprosessen for nye produkter. Finanstilsynet merker seg at det vil følge av retningslinjene at risikostyringsfunksjonen/aktuarfunksjonen skal informeres og inkluderes ved produktutvikling.

2.3.2 Beregning og validering av forsikringstekniske avsetninger for solvensformål og kapitalkrav

2.3.2.1 Dokumentasjon

Generelt om dokumentasjon

Finanstilsynet viste i sin foreløpige rapport til at store deler av dokumentasjonen for foretaket er utarbeidet i 2019, ved at gjeldende dokumentasjon for morselskapet KLP er tilpasset produktene som tilbys av KLP Bedriftspensjon. Under tilsynet ble det imidlertid på enkelte punkter avdekket at beskrivelsen av forutsetninger i dokumentasjonen gjelder KLP, og ikke KLP Bedriftspensjon. Finanstilsynet påpekte viktigheten av at det foreligger relevant og oppdatert dokumentasjon av beregningen av tekniske avsetninger i KLP Bedriftspensjon, jf. artikkel 265 i forordning (EU) 2015/35. God dokumentasjon vil forenkle valideringsprosessene og redusere nøkkelpersonrisiko.

Av styrets svar fremgår det at relevante forutsetninger for KLP Bedriftspensjons produkter vil inkluderes i oversikten over sentrale forutsetninger, antagelser og parametere som ligger til grunn for beregningene av de forsikringstekniske avsetningene og kapitalkravene. Finanstilsynet bemerker at en fullgod dokumentasjon må dekke alle forutsetninger som benyttes, ikke bare de som er identifisert som sentrale og som gjennomgås årlig i risikostyringskomiteen og legges frem for styret.

Fremhevelse av viktige forutsetninger

Foretaket har identifisert enkelte forutsetninger som anses som viktige, men det er ikke fastsatt noe krav til dokumentasjonen av disse. Finanstilsynet mener det bør foreligge dokumentasjon på hvorfor de utvalgte forutsetningene anses som viktige. Dokumentasjonen av sentrale forutsetninger bør omfatte beregninger av effekten av de enkelte forutsetningene og sensitivitetsanalyser av ulike alternative forutsetninger/parametere.

Styret skriver i sitt svar at det er enig i at det er mangler i dokumentasjonen for de utvalgte forutsetningene som anses som viktigst. Finanstilsynet tar til etterretning at foretaket vil arbeide for å sikre at relevant dokumentasjon skal foreligge, og at ORSA-rapporten vil utvides til å inkludere et kapittel om forutsetninger og modellvurderinger.

Dokumentasjon og styrefastsattelse av fremtidige ledelsestiltak

Fremtidige ledelsestiltak kan kun tas hensyn til i beregningene dersom de anses som realistiske i henhold til kravene i artikkel 23 i forordning (EU) 2015/35. Det skal foreligge en plan for fremtidige ledelsestiltak som skal vedtas av styret. En slik plan bør inneholde alle fremtidige handlingsregler som benyttes i beregningen av de forsikringstekniske avsetningene, herunder regler for oppbygging og bruk av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond, samt regler om reallokering/rebalansering av eiendelene. Etter det Finanstilsynet kunne se, foreligger det ikke en slik styrefastsatt plan.

Finanstilsynet registrerer at styret erkjenner at det ikke er utarbeidet en slik plan. Finanstilsynet tar til etterretning at det vil utarbeides en plan for fremtidige ledelsestiltak.

2.3.2.2 Forutsetninger

Nivå på marginer

Forutsetninger om fremtidige inntekter og kostnader har vesentlig effekt på solvensberegningene. Dette gjelder spesielt for innskuddspensjon, som nå utgjør den største delen av virksomheten. Dette produktet har hittil hatt et negativt bidrag til foretakets ansvarlige kapital og solvens, i den forstand at de tekniske avsetningene er større enn tilhørende eiendeler. Økt volum kan gi bedre lønnsomhet i form av en bedre balanse mellom forventede inntekter og kostnader. På den annen side kan økende kostnadsbevissthet hos kundene, økt konkurranse og endringer i andre rammevilkår redusere lønnsomheten over tid. Forutsetninger om nivået på marginer innen innskuddspensjon vil ha betydelig effekt på foretakets solvens, og vil etter Finanstilsynets vurdering være et eksempel på sentrale forutsetninger som bør forelegges styret. Finanstilsynet ba i sin foreløpige rapport om styrets kommentarer til hvordan antagelser om fremtidige marginer for innskuddspensjon fastsettes.

Det følger av styrets svar at det utarbeides månedlige analyser av de forskjellige elementene som inngår i risikoresultatet, og at slike analyser også behandles i kvartalsvise møter i risikostyringskomiteen. Finanstilsynet vil bemerke at det er behov for å analysere også andre elementer som er av betydning for lønnsomheten og beregninger av tekniske avsetninger, herunder samtlige inntekter og kostnader knyttet til innskuddspensjon. Finanstilsynet anser at samlet fremstilling av marginer innen innskuddspensjon bør forelegges styret som en sentral forutsetning i solvensberegningene.

Bruk av gruppering ved beregning av fremtidige resultater

I modelleringen av fremtidige resultater for produktene med rentegaranti har foretaket benyttet en gruppering av kontraktene basert på nivået på tilleggsavsetninger tilknyttet kontrakten. Inndelingen av gruppene er imidlertid valgt slik at praktisk talt hele porteføljen havner i én av de fem gruppene. Samtidig er det ikke foretatt noen gruppering basert på nivået på rentegarantien på den enkelte kontrakten, noe som vil ha vesentlig betydning for renteresultatet og resultatdisponeringen. Det kan derfor synes som at den anvendte grupperingen ikke fanger opp sentrale ulikheter mellom ulike kontrakter, slik at resultatfremskrivningen ikke reflekterer den underliggende forpliktelsen og risikoen i tilstrekkelig grad.

Styret viser i sitt svar til at det så langt har vært vurdert at grupperingen har vært tilstrekkelig, men at grupperingene vil analyseres nærmere. Finanstilsynet tar til etterretning at analysen vil inkludere nivå på rentegaranti for å vurdere betydningen av grupperingen for resultatene.

Investeringsvalgporteføljen

KLP Bedriftspensjon benytter en deterministisk metode for beregning av tekniske avsetninger for investeringsvalgporteføljen. I fremskrivningen av kontantstrømmer benyttes det en fast rentesats som parameter for forventet avkastning, og ifølge dokumentasjonen er denne fastsatt slik at nåverdien av fremtidige utbetalinger er lik kapitalen som er avsatt i dag. Slik Finanstilsynet forstod dokumentasjonen, påvirker fondskostnader parameteren for forventet avkastning, men det fremgår ikke hvilken rente som benyttes til diskontering. Finanstilsynet anså dokumentasjonen som noe mangelfull, og etterlyste en nærmere begrunnelse for beregningsmetoden og avkastnings- og

diskonteringsforutsetningene, herunder begrunnelse for hvorfor avkastningen ikke er satt lik den risikofrie rentekurven. Det var også uklart for Finanstilsynet hvilken forenklingsmetode som er benyttet for beregningen av risikomarginen og hva som var begrunnelsen for valget av metode.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at bruken av rentekurve vil analyseres som del av gjennomgangen av sentrale forutsetninger, og legger til grunn at foretaket utvider og forbedrer dokumentasjonen av de valgte metodene og begrunnelsen for dem.

Biometriske forutsetninger

Finanstilsynet pekte i sin foreløpige rapport på at det utfra den innsendte dokumentasjonen er noe uklart hvilke biometriske forutsetninger som benyttes i beregningen av de forsikringstekniske avsetningene. Under tilsynet forstod Finanstilsynet det slik at de biometriske forutsetningene for KLP Bedriftspensjon er basert på forutsetningene for fellesordningen i KLP. Finanstilsynet påpekte viktigheten av at KLP Bedriftspensjon har egen dokumentasjon av de biometriske forutsetningene som benyttes i beregningen av beste estimat, og at denne dokumentasjonen inneholder vurderinger av hvorvidt forutsetningene anses som relevante for foretakets egen bestand.

I styrets svar redegjøres det for analyser og oppgis konkrete tariffer/parametere. Finanstilsynet legger til grunn at tilsvarende konkret informasjon med begrunnelser for valg av forutsetningene inngår i foretakets dokumentasjon av beregningen av de forsikringstekniske avsetningene.

Rentegarantipremie

For premiebetalende ytelsespensjon antar KLP Bedriftspensjon at fremtidige forventede kostnader i forbindelse med negative renteresultat vil dekkes fullt ut av rentegarantipremien, etter de to første årene i simuleringen. I scenarioer med svak avkastning forutsettes det altså at forventede tap fra renteresultatet dekkes fullt ut av en økning i rentegarantipremien. I ORSA-rapporten for 2018 uttales det at risikoen ved et vedvarende lavt rentenivå ikke bæres av foretaket for produkter med årlig prising av rentegarantien. Finanstilsynet forstod det slik at KLP Bedriftspensjons forutsetninger om dynamisk rentegarantipremie er de samme som benyttes av morselskapet KLP, jf. også Finanstilsynets merknader etter stedlig tilsyn i KLP høsten 2016.

Etter Finanstilsynets vurdering er denne forutsetningen ikke dekkende for risikoen i privat premiebetalende ytelsespensjon. Forutsetningen bygger på at kundene i svært negative scenarioer vil være villig til å betale en svært høy rentegarantipremie, uten noen konsekvenser i form av økt lukking av ordningene. Finanstilsynet viste i sin foreløpige rapport til at beregningen av tekniske avsetninger skal ta hensyn til forventet kundeatferd i ulike situasjoner, jf. artikkel 26 i forordning (EU) 2015/35. Dersom det benyttes forutsetninger om økt rentegarantipremie, må det altså tas hensyn til negative konsekvenser i form av økt lukking av ordningene, med utstedelse av fripoliser som konsekvens. Finanstilsynet pekte på at KLP Bedriftspensjons forutsetninger, som også gjenspeiles i omtalen i ORSA-rapporten, etter Finanstilsynets vurdering i stor grad vil undervurdere risikoen knyttet til privat premiebetalende ytelsespensjon.

I styrets svar vises det til at simuleringsmodellen i beste fall gir en tilnærmet vurdering av risikoen. Det er i praksis stor variasjon i garantert rente og tilleggssavsetninger, og dermed stor variasjon i den fakturerte rentegarantipremie. Styret viser også til at kundenes mulighet for overgang til fripoliser gjør at muligheten for å ta inn eventuelle underskudd ved å øke rentegarantipremien i praksis er begrenset. Styret viser for øvrig til at rentegarantipremie ikke har så stor økonomisk betydning i

praksis, siden reserve under rentegaranti utgjør ca. 500 millioner kroner, og fakturert rentegarantipremie utgjør i størrelsesorden 3-3,5 millioner kroner per år.

Finanstilsynet tolker styrets svar dithen at det er enig i at den valgte metoden og forutsetningene ikke er godt egnet til å måle nivået på forpliktelsene og risikoen knyttet til premiebetalende ytelsespensjon. Når det gjelder kommentaren om at rentegarantipremie ikke har så stor økonomisk betydning i praksis, vil Finanstilsynet bemerke at bidraget fra høye rentegarantipremier i dårlige scenarioer kan ha betydelig effekt i foretakets beregningsmodell, selv om nivået på rentegarantipremien i et normalscenario er lavt. Finanstilsynet legger til grunn at foretaket revurderer forutsetningene om dynamisk rentegarantipremie, slik at eventuelle forutsetninger om dynamisk premie også tar hensyn til forventet kundeatferd i ulike scenarioer.

Flytting

I KLP Bedriftspensjons modell benyttes en forutsetning om årlig flytting på 0,5 prosent for både fripoliser og premiebetalende ytelsespensjon. Finanstilsynet stilte i sin foreløpige rapport spørsmål ved realismen i disse forutsetningene, siden det for tiden ikke er noe aktivt flyttemarked for disse produktene. Finanstilsynet stilte også spørsmål om flytteratene for innskuddspensjon og pensjonskapitalbevis, og etterlyste bedre dokumentasjon av forutsetningene for avgang.

Styret skriver i sitt svar at forventninger om flytting fremover vil inngå i utarbeidelsen av sentrale forutsetninger. Finanstilsynet tar til etterretning at implementert flytterate vil vurderes mot historisk flytterate før en eventuell endring gjennomføres.

Konvertering til fripoliser

Det fremgår av dokumentasjonen at KLP Bedriftspensjons modell ikke er satt opp til å håndtere den gradvise forventede overgangen fra premiebetalende ytelsesordninger til fripoliser. For å korrigere for denne mangelen foretas det en sjablongmessig nedjustering av de modellstørrelsene en slik overgang har størst betydning for. Slike korreksjonsfaktorer skal reflektere en umiddelbar betydelig overgang til fripoliser. Det fremgår imidlertid ikke av dokumentasjonen hvordan de ulike korreksjonsfaktorene er fastsatt. Finanstilsynet påpekte at dersom det benyttes forenklinger, er det nødvendig med god dokumentasjon for å godtgjøre at forenklingene ikke undervurderer den underliggende forpliktelsen.

Styret viser i sitt svar til at den benyttede forenklingen antakeligvis ikke lenger gjenspeiler et beste estimat på effekten av overgang til fripoliser, og at foretaket vil vurdere dette. Finanstilsynet tar styrets svar til etterretning, og legger til grunn at begrunnelse for valg av metode og korreksjonsfaktorer utdypes i dokumentasjonen.

Handlingsregel for rebalansering av obligasjoner målt til amortisert kost

Ifølge dokumentasjonen søker modellen å opprettholde målallokering på 50 prosent for obligasjoner målt til amortisert kost. Finanstilsynet antok i sin foreløpige rapport at dette gjøres ved en handlingsregel som forutsetter aktiv rebalansering av porteføljen ved årsslutt. Ved utgangen av 2018 utgjorde imidlertid obligasjoner til amortisert kost 73 prosent av eiendelene i kollektivporteføljen. Det fremstod derfor som at det er et betydelig avvik mellom forutsetningen i modellen og den faktiske aktivaallokeringen.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at dette vil bli oppdatert i forbindelse med den årlige gjennomgangen av de sentrale forutsetningene.

2.3.2.3 Beregning av solvenskapitalkravet

Beregning av forsikringstekniske avsetninger under stressene for markedsrisiko

I beregningen av markedsrisiko for investeringsvalgporteføljen antar foretaket at de forsikringstekniske avsetningene ikke endres i stress-scenarioene. Finanstilsynet påpekte i sin foreløpige rapport at stress fra markedsrisiko vil påvirke avsetningene fordi fortjenestemarginer normalt vil være avhengige av størrelsen på pensjonskapitalen. Dette skyldes at forventede fremtidige inntekter kan reduseres mer enn forventede kostnader når verdien på investeringsvalgporteføljen reduseres.

Av svaret fremgår det at styret er enig i at kostnader ikke vil falle like mye som inntekter under et stress som spesifisert i solvensregelverket. Finanstilsynet registrerer at foretaket vil revurdere modellering av markedsrisiko for produkter i investeringsvalgporteføljen samt å se hen til markedspraksis for dette. Finanstilsynet tar til etterretning at foretaket vil analysere dette nærmere i egen vurderingen av kapitalbehov.

Avgangsrisiko ytelsespensjon

I beregningen av avgangsrisiko for premiebetalende ytelsespensjon legger foretaket til grunn at kundene flytter ordningen ut av foretaket. En annen form for avgang vil være at kunden lukker ordningen, slik at forpliktelsene omdannes til fripoliser. Av artikkel 142 i forordning (EU) 2015/35 følger det at foretaket skal legge til grunn den type avbrudd som påvirker foretakets kapital mest negativt for de enkelte kontraktene. Finanstilsynet pekte i sin foreløpige rapport på at det for premiebetalende ytelsespensjon vil være omdanning til fripoliser som er mest negativt for foretaket, slik at dette skal legges til grunn i beregningen av avgangsrisiko.

Styret viser i sitt svar til at full konvertering til fripoliser ble analysert i foretakets ORSA for 2019. Styret anser at forutsetningen om 50 prosent konvertering til fripoliser ivaretar avgangsriskoen knyttet til konvertering til fripoliser og fremhever at antakelsen vil inngå som en del av gjennomgangen av sentrale forutsetninger. Finanstilsynet vil bemerke at forutsetningen om 50 prosent konvertering til fripoliser er benyttet i beregningen av beste estimat, og er en forenkling siden modellen ikke legger til grunn gradvis konvertering over tid. Denne forenklingen i beregningen av beste estimat gir ikke grunnlag for at det beregnes et annet, og lavere, kapitalkrav for avgangsrisiko enn det regelverket foreskriver. Finanstilsynet legger til grunn at foretaket innretter beregningen av kapitalkravet for avgangsrisiko i samsvar med regelverket.

2.3.2.4 Validering

Forsikringsforetak skal validere beregningen av de forsikringstekniske avsetningene minst én gang per år, jf. artikkel 264 i forordning (EU) 2015/35. Aktuarfunksjonen har ansvar for gjennomføringen av den uavhengige valideringen. Valideringen skal omfatte en vurdering av om data som benyttes i beregningen av forsikringstekniske avsetninger er hensiktsmessige, fullstendige og nøyaktige, hvorvidt eventuelle grupperinger av forsikringskontrakter er hensiktsmessige, tiltak for å håndtere begrensninger i dataene, hvorvidt eventuelle forenklinger er hensiktsmessige, hvorvidt forutsetningene er tilstrekkelige og realistiske, hvorvidt de forsikringstekniske og statistiske metodene er tilstrekkelige, anvendelige og relevante og om nivået på de forsikringstekniske

avsetningene er tilstrekkelig. Valideringen skal være separat for ensartede risikogrupper og for beste estimat og risikomargin.

Resultatene av valideringen er presentert i aktuarfunksjonens rapport for 2017. I denne rapporten fremgår det at aktuarfunksjonen i 2019 vil gå nærmere inn på de forsikringstekniske avsetningene, og at hensiktsmessigheten av modeller, metoder og forutsetninger vil bli vurdert. Finanstilsynet fremhevet i sin foreløpige rapport behovet for dokumentasjon av valideringen, spesielt for de mest sentrale forutsetningene, slik at grunnlaget for konklusjonen og de underliggende vurderingene klart fremgår.

Av styrets svar fremgår det at den årlige rapporten fra aktuarfunksjonen ble fremlagt på styremøtet 4. desember 2019. Arbeidet med analyser og vurderinger er påbegynt i denne rapporten. Finanstilsynet tar til etterretning at arbeidet vil videreføres til neste års rapportering. Finanstilsynet viser for øvrig til omtalen i avsnitt 2.1.2 av aktuarfunksjonens ansvar for gjennomføringen av den uavhengige valideringen av de forsikringstekniske avsetningene.

Finanstilsynet ber om å motta kopi av protokollen fra styremøtet hvor Finanstilsynets merknader blir behandlet. Kopi av dette brevet bes sendt til ekstern og intern revisor.

For Finanstilsynet

Hege Bunkholt Elstrand
seksjonssjef

Runar Elvsborg
senior tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.